

K'amb'al taq b'e rech kach'ob'otaj ri etz'ib'atalik

K'utunik 010

Kujoj chi na ajil tz'aqat tatb'anel, chupam ri qachak, are tajin kujchoman chirij ri k'amal taq b'e rech ri uch'ob'ik ri Tiox laj tz'ib', Xuquje' xujopam k'u che ri k'isb'alil rech ri qatijonik chirij ri k'o choch ri nik'yaj qatijonik ri tajin kaqaya' chwech alaq. Ujchomaninoq chi chik chirij kijeb' k'amal b'e o kijeb' xo'l aqanaj kuj cha che, ri nimaq taq ub'anik, ri rajawaxik qas kujchoman chirij. Are' taq wa': Kaqachib' ruk' ri qach'awem ruk' ri Ajawaxel; kaqask'ij ri Pixab'; kaqatijoj qib' chirij ri Loq' Pixab' xuquje' kujchoman chirij. Kamik xujopam choch ri uro' k'amal b'e o ri uro' uxo'l aqanaj, rech kaqach'ob' rij ri Tioxalaj Tz'ib'. Ri uro' ri' are wa: Usik'ixik ri ki tz'ib' ri nik'yaj chik chirij ri Utzij ri Ajawaxel. Qeta'm chi wa' we jun k'amal b'e ri' we ne' kux jun k'axk'ol wa' che ri winaq rumal chi e k'ya chke ri winaq xaq are chik kakib'ij ri ub'im ri jun chik chirij ri Biblia. E k'ya chke taq ri wuj ri elinoq uloq kamik ri kakiya' jun tijonik chirij ri Utzij ri Ajawaxel. Rajawaxik usolixik rij ronojel taq ri katz'ib'ixik ruk' ri mism Uloq Pixab' ri Ajawaxel. Xuquje' qas rajawaxik wi chi kaqetamaj ri kakib'ij na ri nik'iyaj winaq chirij ri Upixab' ri Ajawaxel, xa je ri' kuya' jun saqil chqe chirij ri jun paj kapaj che ri tz'ib'talik ri man qach'ob' ta ne rij.

Xatz utz wi ri' chi kaqasik'ij jun utz laj wuj ri utz'ib'an jun chik chirij ri jujun taq wuj rech ri Pixab'. Ri qatz'ib' taq xuquje' ri ucholajil taq ri qachak ri qayuk'um apam chech alaq pa ronojel ri uk'isb'alil ri qa programa xuquje' ri xaq kaqasipaj chech alaq ri kujtz'ib'aj la uloq, k'o jun cholajil quk' che taq ri wuj ri qachomaj uj chi utz', ri kujo to' che chi kaqatijoj qib' chirij taq ri jujun taq wuj rech ri Pixab'. Xuquje' kaqab'ij che la qas ruk' ri usaqil ri qanima' chi chi utz wa' we kakoj la taq we wuj ri'. Pune' je' ri' man ta jin ta kaqab'ij chi wa' we jun cholaj wuj taq ri' kujuto' ta ne che uch'ob'ik ronojel, pa jun tzij chik man kaqab'ij taj chi xaq xuwi wa' we wuj taq ri' e utz ri e k'olik. Xane' kaqaya' wa' chpam ri qatijonik recha kuk'am b'e alaq rech retamaxik ri utz taq wuj xuquje' ri wuj ri man e utz taj.

Kaqaj qab'ij che la chi utz we kaloq' la ri wuj ri ub'inam Abrieviendo la Biblia, ri utzib'am ri Dr. J. Vernon McGee, ri bonowinoq taq wa' we tijonik ri' chirij ri Pixab'. K'ya che taq ri tzijonik ri elinoq uloq pa ri kaxala'n tzij, qab'ij che la chi utz' we ka solij la ri k'ib'al taq wuj ri kak'ix wi wuj rik'o re ruk' ri Pixab' ri k'o chupam ri k'olib'al la, rech kachala ech la ri tzijonik taq ri nim wi katob' che la. Xa je' ri' qastzij kariq la ri u kilol xuquje' ri tijonik ri sib'alal cho'm upam pataq ri junab' aretaq kasik'ij la ri wuj ri kitz'ib'am ri achijab' ri k'amom kib'e rumal ri Ruxlab'al ri Ajawaxel. Rajawaxik k'ut chi k'o ri kaqesaj chirij taq wa' we wuj ri'.

Qila' k'ampe, ronojel ajtij xuquje' ri kakitzijoj ri tzij re ri Evangelio, k'o jun cholaj wuj ruk' ri kitijoj kib' chirij, ri la'j nim ub'anik taq wa'. We ne' k'o jun kub'an jun k'otow chi'aj: “¿A rajawaxik lo kinkamulij tzij pa tzij, ri paj tzij ri utz'ib'am jun chik?” Man je' tä ri'. Man kab'an ta ri', we xa k'o jun karaj kutz'ib'aj u chak jun chik ri tza je' kub'an che, kuq'axaj ri' tzij pa chi pa tzij. Xa k'u ne' xuquje' we kakowin jun kukoj wa' we chak ri' ri utz'ib'an jun chik. E k'ya chke kakikojo o kakib'ij ri ub'im jun chik chke ri tzijol re ri evangelio, xane k'u ne' man kekowin taj kakib'ij qas jas rixraj kub'ij ri qas b'anowinoq uloq. Jujun chike man kakikajmaj ta wa', xa k'u ne' kaq'alajin wa' che ri uno'jib'al ri tajin kok che ub'anik ri qas je' kub'ij che ri xuta' uloq chuchi' jun chik rumal chi qas je' kub'ij che xak'u ne' man qas ta kuya' ri u chomanik ri xb'anowik. K'o jun ajtij xusuk'umaj wa' we jun k'axk'olil ri', je' wa' xub'an che: Aretaq jun che ri ajtijoxel xuta' che, a kuya' kub'ij jujun cheke ri kib'i' ri nik'yaj ajtz'ib'ab' chik, o man kuya' taj, xutzalij uwach ri ajtij: “Ri awe at kuya' katij awe ri kiq'ayes ri nik'yaj chik, xa k'u ne' rajawaxik kaya' at ri leche”. Ke'l kub'ij wa' chi kuya' kusak'ij jun ri ki tz'ib' ri nik'yaj chik, xa k'u ne' qas utz na we qas kuj choman chirij te k'u ri' kaqab'ij chupam ri qach'aba'l uj. Ri qas nim ub'anik are la chi k'o ri qas kaqesaj che ri kitijon 'ib' ri nik'yaj achijab' chik, ri kanom chirij ri Utzij ri Ajawaxel.

Kamik k'ut, kujopan choch ri waqib' k'amal b'e o ri waqib' uxol aqanaj rech ri qas uch'ob'ik ri Tioxalaj Tz'ib'. Qila' k'am pe chi qas nim ub'anik; ri jun chik ri' Ri unimaxik ri Upixab' ri Ajawaxel. Ri nimanik, ajil tz'aqat tatb'anel, are ri qas uk'ux, xuquje' kaqakoj uj chi are wa' ri qas nim ub'anik chupam ri qak'aslemal. Ri Abraham are' jun qas k'amb'al no'j wa' che wa' we ri'. Kanata'j ri' che la chi ri Ajawaxel xuk'ut rib' choch aretaq xusik'ij rech kel b'i chupam ri rulew ri Ur kech ri aj kaldeyib'. Ri Ajawaxel

xutaqo chi kel b'i pa ri rulew xuquje' ri rachalaxik rech ke' pa jun ulew chik chi ri Dios kuk'ut choch. Ri Ajawaxel xuk'am b'i pri ulew ri' gas xuchajij te k'u ri' ri Qajaw Dios xuk'ut rib' jun mul chik chuwach, aretaq ri are' k'o chik chupam ri ulew rix chi'x che. Xane k'u ne' ri Abraham xanimaj b'i pa Egipto aretaq xpe jun wijal chila. Ri Ajawaxel man k'ot jun mul xub'ij che chi keta ne' pa Egipto. Ri Abraham ri' man xniman taj. We ne k'o jun kub'ij xatz je wi ri' chi ri Abraham xe' pa Egipto. Ronojel winaq ke' pa Egipto aretaq k'o wi jal. Je ri, chi kaqakojo chi ri Ajawaxel kuchajij ri' chila awije' ri k'o wi wet ri are' xkanaj ta ne' kan chila. Chila' k'ampe la aretaq ri Abraham xkanaj chupam ri relewal ri Egipto, ri Ajawaxel man xuk'ut ta rib' choch. Man k'o tä xk'ulmataj chila k'a xtzalij na uloq, ri Abraham xopan k'u pa ri tinamit ri xchi'x uloq che te k'u ri' ri Ajawaxel xuk'ut rib' jun mul chik chuch. ¿Jas che? Rumal chi man k'o tä nimanik. Ri Abraham k'a xok na che unimanik ri k'utum uloq chik choch rumal ri Ajawaxel. Xuwi aretaq ri Abraham xnimanik, ri Ajawaxel sib'alaj xok 'il che k'utik jun k'ak' jasech chik. Je' la ri kak'ulmataj quq uj xuquje'. Aretaq ri uj kujoj che nimanik te k'u ri' ri Ajawaxel kuk'ut k'ak' qastzij taq jastaq chaqawach.

Je k'u ri' xuquje' ri Evangelio ri yo'm chqe rech kukol ri qanima', yo'm wa' chqe rech kaqanimaj. Ri wuj ri sib'alaj nim ub'anik ri tz'ib'am chirij ri loq'laj Evangelio are ri wuj ri Romanos, je' tä ne chi ri apostol xutz'apij chupam jun k'olb'al ri loq'laj Evangelio. Xuquje' qakojo chi xutz'apij ri nimanik chupam. Kachapataj ri nimanik chupam ri Romanos Cap. 1:5 jawije' chi' kub'ij wi:

Ri rumal ri qak'amom ri toq'ab' xuquje' ri taqomal rech kanimax ri kojoniq chkixo'l konojel ri man e aj judeyib' taj, che uloq'oq'exik ri ub'i. (Rom. 1:5)

Chuk'isb'lil k'u ri wuj, katzalij uloq' che ub'ixik ri nimanik chupam ri u wuj ri Rom. 16:26, jawije' chi' kub'ij wi:

Q'alajisam chi k'u kamik rumal ri kitz'ib'am kan ri q'axal taq utzij ri Ajawaxel, jas ri utaqanik ri junalik Ajawaxel, ri ketamam konojel ri nimaq taq tinamit rech kekojon che ri utzij xuquje' kaketamaj. (Rom. 16:26)

Rech kaniman la che ri kojoniq are wa' ri k'isb'al taq utzij ri Pablo chupam wa' we wuj ri'. Qila' k'am pe, ¿Jas ri k'o chpam ri keb' q'alajisank ri'?

Xane' are kuya' chaqawach ri wuj ri sib'ala'j nim ub'anik chirij ri loq' Evangelio, ri nab'e nimalaj ch'qab' rech ri tijonik xuquej' ri nimalaj ch'aqab' rech ri kok jun che ub'anik. We kil la ri k'isb'al uch'aqapil, are katzijon chrij ri rajawaxik ub'anik, ri rajawaxik kaqab'ano. Ri Pablo xukoj wa' we nimanik ri' jastane' jujun taq ch'okch'aq/comillas, jun choch xuquej' jun chrij ri Evangelio, xa rumal chi kujoj che unimaxik ri kojonik. Chila' k'u la chi ri Adan xuquej' ri Eva xkijal ri kib'e. Ri ixoq man xaq xu tä xunimaj ri Satanas, ri uk'ulel ri Ajawaxel, xane' man xunimaj tä ri Ajawaxel. Unimaxik ri Ajawaxel, ajil tz'aqat, sib'alaj nim ub'anik xuquej' rajawaxik kaqetamaj chi ri Ajawaxel man kuk'is tä uk'utik ri qastzij chaqawach we man kujniman che. Rajawaxik kaqanimaj ri Loq' laj Pixab', we kaqachomaj chi k'o ri kaqesaj che ri sik'inik. Kab'ixik chi ri achi ri ub'inam Amilcar, ri achi ri' sib'alaj nim ub'nik, nim laj ajch'oj, ri k'amal b'e rech ri nim ch'oj, xub'ij pa jun q'ij: "Ri nu k'ajol ri Anibal are kux na jun nim k'amal b'e rumal chi ri are' ri sib'alaj nimanel chkixo'l ronojel ri wajch'ojab', ri are' reta'm qas jas ri qas utz nimanik". Ajil tz'aqat, tatb'anel, ri uq'alajisanik ri Amilcar qas je' ri xub'ij rumal chi ri achi ri Anibal, xux jun nim ub'anik chupam ri tzijojb'elil rech ronojel ri uwachulew. Ri rajch'ojab' are achijab' ri etojom kumal taq nik'yaj tinamik chik/mercenarios. E k'o aj Africa chke, aj España, aj Galia Antigua, xuwuje' aj Italia, pune' je' ri', ri are' xukub'a' uk'ux chkij 16 junab' rech chak xuquej' man xuya' tä b'e chke xeb'el b'ik chupam jun ulew ri man kakich'ob' taj xuquej' man k'o tä jun mul xelq'ax tä ne' chupam ri ulew ri'. Qila' k'am pe, ¿Jas k'u ri qas la'j kakowin che ub'anik? Are la chi ri are' sib'alal kajamb'al ri kub'an che kitasik pa cholaj. Keb'utijoj wa' we achijab' ri' ri kepe pataq ri aje' taq tinamik rech keb'ux achijab' ri sib'alaj kekowinik kech'ojinik. Xuquej' ¿Jas ri kub'an kuk'? Xane kuk'ut chikiwach chi keb'ux e nimanelab'; e nimanelab' che taq ri uya'ik takanik xuquej' pataqiq'. Na'taj ampe che la ri utzij taq ri Qajawal Jesucristo ri kaqariq chupam ri Juan 7:17, ri kub'ij:

We jun karaj kub'an ri urayib'al ri xintaqow uloq, käretamaj na, we ri nu tijonik käpe ruk' ri Ajawaxel, we xaq kintzijoj pa we wi. (Jn. 7:17)

Ke'l kub'ij wa', chi we kaqanimaj ri urayib'al ri Ajawaxel, kaqach'ob' ri' we ri tijonik rech ri Ajawaxel. Ri ojer k'ulwachinik kub'ij chupam ri Salmo 34:8

Utz chi na', chiwila' k'ut chi utz ri Ajawaxel, ;Utz re ri winaq ri kukub'a uk'ux chirij ri are'! Sal. (34:8)

Ajil tz'aqat, tatab'anel, chna' b'a la. Are' wa' ri qas qastzij una'i'k. E kijeb' ajq'axal utzij ri Ajawaxel katajin ketzijon chirij ri nim ub'anik ri aje' taq uq'axexik ri Loq' upixab' ri Ajawaxel. Jun chke sib'alaj karaj ri jun che ri q'axanik ri' rumal chi ri uch'ab'al sib'alaj je'lik xuquje' man k'ax tä uch'ob'ik. Ri jun chik utz karil ri jun chke rumal chi qas jas ri kub'ij ri xesax wi uloq xuquje' k'o chuxukut ri tzib' rech ri Hebreo xuquje' ri Griego. Are k'u ri jun chik, are karaj ri are', ri jun ch'ab'al ri kakikoj ri winaq pataq ri kanton rech kak'uji' jun ch'ab'al ruk' ri man k'ax tä uch'ob'ik. Are k'u ri ukaj ajq'axal ri utzij ri Ajawaxel, man kach'aw taj. Aretaq xata' che jas kuchomaj ri are', ri are' xutzalij uwach ri kitzij xub'ij: "Mas kuk'ul we ri q'axexik ri kub'an ri nu nan. Ri are' kuq'axaj ruk' ri kub'an chupam ri u k'aslemal, are jun q'axinik wa' ri xub'an ri are' ruk' ri uk'aslemal ri man k'ax taj kuch'ak jun winaq rech kakojonik , ri man k'o tä wilom wi in chupam ri nu k'aslemal".

Ajil tz'aqat, tatb'anel, are' wa' ri qas rajawaxik chqe che taq we q'ij kamik. Ri nimanik are wa' ri qas nim ub'anik, rumal chi k'o winaq ri kakinik'oj ri qakojonik ri ech la xuquje' ri wech in. Ri achi Cowan qas utz ub'anom che ub'ixik: "Ri jun utz laj ub'anik che uto'ik ri Evangelio, are la ri uk'amik b'i jun k'aslemal ri qas taqal che ri Loq' laj Evangelio". Xuquje' are ri jasech ri utz kub'an jun che uk'utik ruk' ri uk'aslemal chi are ri Utzij ri Ajawaxel. Kak'utun k'u wa' chupam ri qak'aslemal. Kanataj ri' che la ri apostol Pablo xub'ij chike ri qachalal aj Corinto chupam ri ukab' u wuj ri Cap, 3:2-3 je' wa' kub'j:

2 Ix k'u ri' ri ix qa wuj, tz'ib'atal pa ri qanima'. Etamatal kumal konojel ri winaq, xuquje' ki sik'im uwäch ri wuj ri'. 3 Q'alajisam chi k'ut chi ix u wuj ri Cristo, jachom qumal uj, man tzi'b'atal tä ruk' xaq, xane ruk' ri Uxlab'axel re ri k'asalik Ajawaxel. Man tz'ib'atal tä cho tz'alam taq ab'aj, xane' cho taq kanima' winaq. (2 Cor. 3:2-3)

Te k'u ri' kuk'is utzam chupam ri versiculo 4 Xuquje' ri 5, je' wa' kub'ij:

4 Are' kulb'al qak'ux wa' chirij ri Ajawaxel rumal ri Cristo. 5 Man kaqachomaj taj chi kujkowin che ub'anik jun jasech xaq qatukel. Xane are ri Ajawaxel kayow qa chuq'ab' che u b'anik ri käqab'ano, (2 Cor. 3:4-5)

¡Sib'alaj nim ub'anik ri unimaxik ri utzij ri Ajawaxel, unimaxik ri Biblia! Kaqachom uj chi ronojel ri e k'o pataq ri komon Tiox, mas kaka'n k'ax che ri kojoniq chiriq ri Cristo choch jun jupuq winaq chik. Jun che wa' taq we jastaq ri kab'anow che chi kaqil ronojel taq k'ax ri kaka'n ri winaq chupam ri uwachulew. Kaqil troxil choch taq ri pixab' ri kojom pataq ri komon ja; Troxil choch ri komon tiox, xa k'u ne' are are' wa' rajawaxik kakutuq ri nimanik chikiwach ri winaq. E k'ya chke taq ri e tzijol taq re ri Utzij ri Ajawaxel sib'alaj ek'o chikixo'l ri winaq, pune' je' ri man kanom ta ri' ri e are' ri nimanik, rumal chi man kisik'im tä ri achi xuquje' ri ixoq rech ketzaliq ruk' ri Ajawaxel, Xane' xaq xuwi kakaj chi ketamax kiwach kumal ri winaq jun mul chik. Xane' qastzij, chi qas q'alaj chi wa' jun jupuq winaq ri' kiyo'm kan ri kij cho ri Uloq' Pixab' ri Ajawaxel xuquje' ri komon tiox.

Aretaq xeb'el uloq ri winaq chupam taq ri b'e pri k'olib'al ri ub'inam Berkeley che uch'ayik taq ri jastaq, chupa ri estado rech California, Estados Unidos, pa keb' oxib' junab' wa', kik'amom b'ik jun nim wuj ri sib'alaj nim ub'anik. Cho ri nim wuj ri' tz'ib'an kiejeb' tzij "Jesus si; iglesia no". Ajil tz'aqat, tatb'anel, kaqakoj uj kaqab'ij uj chi tzij chi ri komon tiox, k'o jastaq kub'ano ri man utz taj. Qastzij, kaqak'amo, xuquje' qeta'm chi k'ya che ri k'ulel ri kakik'u kib' chiriq, ri kakiyik tzijtal chiriq ri komon tiox. Aretaq kujtzijonik qas ruk' ri usaqil ri qanima', man k'o tä keb' k'uxaj chiriq ri kik'aslemal e k'ya chke ri kojonelab' rech taq ri komon tiox chi are k'nowik chi e k'ya chke ri qanan qatat kakitas kib' chiriq ri komon tiox che taq we q'ij ri'.

K'o jun kojol tzij jun ch'awinel/abogado pa jun keb' oxib' junab' kan wa' xb'an jun k'otow chi'aj che, jasche ri are' man xux tä kojonel. Ri tzilib'al re ri xuya' are je' wa': "Ri wech in xnopan tä wa' xuquje' jun kojonel we tä ma tä xinwetamaj kiwach e k'ya che ri kakib'ij chi e kojonelab'". ¡Sib'alaj b'isob'al utayik wa'! Rajawaxik b'a wa' chi qanik'oj ri qak'aslemal chiriq wa' we ri'. ¿Jas u k'utik kaqa'n uj ri u chak ri Cristo kamik? Ri man e kojonelab' taj, kakib'ij chqe, man tajin tä kusik'ij ri Pixab'. Are k'u ri qech uj tajin kaqatij qachuq'ab' rumal wa' we qachak ri' pri radio, rech kukowin che uch'akik chi ri man e kojonelab' kakisik'iy ri Tiox laj Pixab'. Kurij ri qanima' chi ri qanan qatat kakik'is apan ri kib'e, keyopan tä k'u na ruk' ri Upixab' ri Ajawaxel xuquje' mat keq'ati' tane' rumal taq ri jastaq ri kuya' latz' chke; pune' je' ri, man kujkowin tä che uq'atexik. E k'o winaq kakiq'at tzij puwi' ri kojoniq rumal ri k'aslemal la

xuquje' ri nu k'aslemal in, kujkil k'ut kamik. Rumal wa', sib'alaj nim ub'anik ri' we kaqanimaj ri kub'ij ri Pixab'. Ri Tz'ib'talik k'o k'ya chupam ri kub'ij wi chirij ri nimanik, rajawaxik k'u wa' chi man naj tä k'o wi chqe.

Na'taj ampe che la ri nim laj sik'inik ri kariqtaj pri uwuj ri Nehemias, ri tajin kaqab'ij aretaq ri Edras xusik'ij chikiwach ri tinamit, aretaq ri tinamit koq'iq aretaq xuta ri Pixab', xeb'el k'u b'ik ruk' ri chomanik chi keb'ok che unimaxik. ¡Sib'alaj nim ub'anik wa' we ri'! Kujel b'ik xuquje' kujoj che unimaxik ri qetamam b'ik chupan ri Upixab' ri Ajawaxel.

Kamik k'ut, kujriqtaj cho ri k'isb'al k'amal b'e, o qab'ij che ri wuqub' uxol aqanaj ri kujchoman chirij ri k'o kux ruk' ri qatijonik qib' chirij ri Utzij ri Ajawaxel. Ri wuqub' oxo'l aqanaj ri' are wa': Ri ub'ixik panoq ri Uzij ri Ajawaxel chike nik'yaj chik. Man kub'an tä ri' chi xuwi ri usik'ixik ri upixab' ri Ajawaxel o ri chomanik ne' chirij, o usik'yixik ne' ri kitz'ib'an nik'yaj chik chirij ri Biblia. Sib'alaj nim ub'anik xuquje' ri ub'ixik apanoq cheke nik'yaj chik ri kaqesaj che, ri kuk'ut chaqawach kuk' nik'yaj winaq chik. Qas saqil, we kaqanimaj ri utzij ri Ajawaxel, are' k'u wa' ri kaqab'ano, ri ub'ixik apanoq chike nik'yaj chik. Xuquje' qas are' k'u wa' ri rajawaxik ub'anik. Kuj jat'in/kujnoj ri' che ri qatijonik che ri utzij ri Ajawaxel, we man kaqab'ij apanoq ri kaqetamaj chike nik'yaj chik. Rajawaxik uk'amik wa'. Ri Ajawaxel k'o jas che, chi man kuya' tä b'e chi kutas jun o kuq'il jun chke ri achijab' xuquje' kopan tä jun jas ri wuj ri kab'ix Enciclopedia Biblica ri kawaktlob'ik, ri reta'm ronojel, te k'u ri' ri nik'yaj chik man k'o tä keta'm. Kaqakoj uj chi are wa' ri räzon chi xuq'alajisaj chi man utz taj ri uj kaqan jun tuwi'. Xub'ij ri xtz'ib'an ri wuj Hebreos, chupam ri 10:25:

Maqaya' b'a kan ri u mulixib' qib', jas ri kaka'n ri jujun, xane' chqapixb'ela' qib', Qas chujoj 'il rumal rech chi kaqilo chi kanaqajin ri q'ij re ri Ajawaxel (Hebreos 10:25)

Kaqakoj uj chi rumal wa' we jasech ri' ri Ajawaxel utewchi'm wa' we qachak ri' jas ri ub'anom k'a kamik ri', kaqab'ano' chi kakiriq ke nik'yaj chik ri utzij ri Ajawaxel. K'o jun tzijol re ri utzij ri Ajawaxel xutz'ib'aj pa jun q'ij che jun tzijol re ri utzij ri Ajawaxel chik, xuta' che we kuya' kukoj ri uchak ri ub'anom ronojel ri utz'ib'an ri are', xuquje' xub'ij che we kuya'

kukoj ri u wuj ri tajin kutzijoj. Ri tzijol re ri utzij ri Ajawaxel xub'ij chi utz we kukojo. Ronojel ri utz'ib'an ub'anom chke konojel jachin ri katow che xuquje' kuya' kukojo. Are' je' wa' ri tajin kaqab'an uj chupam wa' we qachak ri' ri ub'inam ri "Xa rumal ri Biblia"/Atraves de la Biblia, kurij ri qanima' kaqab'ano. Kaqilo chi aretaq kaqaya' jub'iq ech la taq wa' we qatijonik ri', qonojel kaqariq nimaq taq tewchib'al.

Katzijoxik chi k'o jun ala ri tajin kutijoj rib' chupam jun tijob'al rech ri Utzij ri Ajawaxel xuquje' tajin kachakun che k'amal b'e che jun la'j komon tiox. E job' che ri rachil je' tajin kaka'n wa'. Ri e wajib' k'amal b'e ri e ak'alab' na, ri e are' kakimulij kib' ketzijon chirij taq ri jastaq rumal chi xaq yajtijoxelab' rech ri nim tijonik xuquje' maja' jas kakich'ob' rij ri k'ya jastaq. Ri e are' rumal ri', kakimulij kib' xuquje' ketzijon chirij taq ri kik'axk'olil xuquje' chirij ronojel ri jastaq ri k'o chikixo'l xuquje' kakitzukuj jun b'e rech utz kelik. Chupam keb' junab' xkiriqo jun jasech ri sib'alaj nim ub'anik. Kakik'ol ronojel ri kketamaj chupam ri kitijob'al, ronojel ri yo'm chike, kakiq'axaj k'u chke nik'yaj chik, Xa k'u je' ri' aretaq xeto'ta'j che ri kijonik, aretaq xjach ri ki wuj rech ri kich'akoj ri kib'anom, enab'ajnoq jun junab' chik chikiwach ri kachil rech ri tijob'al. Qila'k'ampe, ¿Jas k'u che wa' chi je' kak'ulmatajik? ¿Kraj ne' chi xa k'o na ri kichomnik ri e are' chikiwach ri kachil?. Man je' tä ri' ajil tz'aqat, man rumal tä ri'. "We ne' k'ulmatijinoq chi keriqtaj chupam jun tijonik jujun taq alab'om ri k'o na ri kichomanik, xane' wa' we alab'on ri' man are' wa' ri qas k'ona ri kichomanik. Ri ketamanik xpe wa' rumal chi ri e are' xkib'ij apanoq ri tajin kaketamaj, xuquje' aretaq kakib'ano, ri Ajawaxel kub'an chike chi kab'ulb'ut uloq ri utzij kuk' mas na choch jun apachike winaq. E k'o winaq ri kichapom uta'ik jun chak pri radio chirij ri tijonik rech ri Utzij ri Ajawaxel, nojim xsalob' ri kanima', xkijaq ri uchi' taq ri kachoch, kamik k'ut tajin kakik'am ub'e jun tijonik chirij ri Biblia. Jujun chik tajin kakijaq ri kachoch, tek'u ri' tajin kakikoj ri chak ri', tajin kakisik'iy k'amal taq b'e rech kakik'ut ri Utzij ri Ajawaxle chikiwach. Are jun utz laj chomanik wa' chi e k'o e jujun chike o kraj ne e nojel, keyopan che ub'anik. E k'ya chke ri e k'amal taq b'e ri kichäpom tijonik chirij ri Pixab' xuquje' konjel k'ut kakiya' testil chirij chi ub'anom upatan chke chi kak'iy ri ketamanik chirij ri Upixab' ri Ajawaxel. Are k'u wa' ri qas karaj ri Ajawaxel chi kaqa'n qe uj. Chi kaqab'ij apanoq ri utzij chike nik'yaj winaq chik ri qetamam chke ri qajrijab'; xa je ri' käpe k'u na nimaq taq

tewchib'al man xaq tä xu pakiwi' nik'yaj chik, xane paqawi' uj xuquje'. Chupam ri jule' taq k'amal b'e rech ri qatijoxik qib chirij ri Tiox laj tz'ib' ri tajin qayuk'uj chech a laq ronojel alaq ri kujtz'ib'aj la uloq, k'o jun uk'axwach q'ab'aj ri jaqtalik puwi' k'u wa' tz'ib'tal wi ri kib'i ri wuj rech taq ri Biblia, rech man k'ax tä kuriq jun che retamaxik xuwi kutijoj rib' jun chirij ri q'ab'aj. Xa je' ri', kaqaya' jun sik'inik chech alaq rech kujtz'ib'aj tä la uloq rech kuya' kächip la tijoxik 'ib' la chirij chanim.

Kamik k'ut ri joq'otaj ri kkanaj chqe, kaqakamulij ampe ub'ixik ri wuqub' oxo'l aqanaj kaqab'ij che o ri wuqub' k'amal b'e ri rajawaxik uternexik rech ri qatijonik chirij ri Pixab'. Ri nab'e jasech are wa': kaqachip ruk' ri qach'awem; kachip ronojel tijonik chirij ri Upixab' ri Ajawaxel ruk' ri qach'awem ruk' ri Ajawaxel. Ri ukab' jasech are ri: usik'ixik ri Biblia, xane' usik'ixik ruk' ri qachomanik. Ri urox jasech, ri qatijoxik qib' chirij ri Pixab', qab'ij tä ne' che, chi kaqaya' ri qajoq'taj che ri Pixab'. Ri ukaj jasech are ri: kujchoman chirij ri Pixab', kaqab'ij che, chi kaqaq'axaj k'ya mul paqajolom ronojel ri qasak'ij, rech käqesaj jun k'utunik ri kaqakoj chupam ri qak'aslemal. Ri uro' jasech, usik'ixik ri kitz'ib' nik'yaj chik chirij ri Pixab'. Ri uwuq jasech are ri: umaxik ri Pixab', jun nim laj ub'anik wa' rumal chi ri Ajawaxel karaj chi kujniman che ri kuk'ut ri Are' rumal ri utzij. Ri uwaq jasech are ri: ub'ixik apanoq chike nik'yaj chik, jas ri qilom chupam ri qatijonik kamik.

Je' k'u wa' uk'isik ri k'amal taq b'e ri' o ri oxo'l taq aqanaj ri kujchache, rech uch'ob'ik ri Tz'ib'talik. Chupam ri jun qachak chik, kujoj chupam ri qatijonik rech ri wuj Genesis, ri nab'e wuj rech ri Pixab'. Kämik k'ut, kaqamultioxij ri tatb'enik alaq kaqaya' jun sik'ijnik chech alaq rech kujta' chi nä la. Teb'a pa ri jun qachak chik, ajil tz'aqat tatb'anel, Are b'a ri qach'awem ¡Chi ri Ajawaxel kutix tä k'u na paw' la ri ki' laj xuquje' ri nim laj utewchib'al!.